

УДК 378.04:336.225-057.177.4(410)

DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2025.32.347894>

Валерій Петренко, м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7986-2567>

НАБУТТЯ СТАТУСУ СЕРТИФІКОВАНОГО ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТАНТА У ПРОФЕСІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті висвітлюється роль професійних організацій та освітніх установ у процесі професійної підготовки та підвищення кваліфікацій у Великій Британії. Автор вивчає змістові та організаційні особливості іспитів на здобуття сертифікату податкового консультанта, які пропонуються Британським Сертифікованим Інститутом Податківців. Увагу акцентовано на тому, що Інститут забезпечує повний педагогічний і навчально-методичний супровід набуття претендентами необхідних знань та організаційний менеджмент іспитів із використанням сучасних комп'ютерних технологій. Проаналізовано змістові модулі іспитів, які спрямовані на виявлення актуальних знань податкової галузі та прикладні навички вирішення практичних проблем. Питання отримання сертифікату податкового консультанта розглядаються в контексті необхідності вдосконалення процесу професійної підготовки податківців в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні.

Ключові слова: професійний розвиток; податковий консультант; сертифікація; професійні організації; освітні установи; Велика Британія.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна, і як наслідок, відтік економічно активного населення з України до інших країн спричинили дефіцит значної кількості фахівців на національному ринку праці. В таких умовах проблема професійної підготовки та розвитку фахівців набуває особливої актуальності. Крім того, прагнення України до входження до Європейського Союзу і пов'язані з цим упровадження Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні (2013), законодавства Європейського Союзу та вимог участі України у Світовій організації торгівлі (СОТ) вимагає докорінних реформ у багатьох векторах розвитку держави, зокрема й податкової системи. Лише зміна застарілої системи управління економікою й людськими ресурсами та їх розвитком допоможе нашій країні стати повноцінним суб'єктом європейського економічного простору. Саме на

це спрямовано прийняття нормативного документа «Стратегія реформування системи управління державним фінансами на 2017-2022 роки» (2017), у якому визначено основні пріоритети формування державної податкової політики. Її реалізація не можлива без вирішення організаційних і правових проблем професійної підготовки фахівців.

Законодавчі засади підготовки фахівців податкової служби відображено в податковому законодавстві України. Правові норми, з яких складається податкове законодавство представлено в Конституції України, Податковому Кодексі України, Митному Кодексі України, нормативно-правових актах, що були прийняті на підставі й на виконання Податкового Кодексу та законів з питань митної справи.

Наявні в Україні недоліки у професійній підготовці фахівців податкової галузі пояснюються недосконалістю податкової нормативної бази, а також несвоєчасним контролем за виконанням обов'язків податківців у випадках, коли певні ситуації спонукають їх діяти поза раціональними нормами. Нестандартні умови професійної діяльності податківців вимагають забезпечення міждисциплінарності підготовки, високого рівня компетентності фахівців. Така підготовка може здійснюватися не лише в освітніх закладах. У цьому зв'язку особливого значення набуває осмислення ролі й місця професійних асоціацій і об'єднань, які оперативно й адекватно реагують на зміни в професійній діяльності податкових фахівців та на соціальний запит щодо їхньої підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу нашого дослідження становлять роботи, присвячені розробленню та вдосконаленню змісту професійної підготовки фахівців із податкової справи (З. Варналій (2019), О. Данілов (2024), Г. Калач (2013) та ін.). О. Літікова (2015) визначила спеціальні компетентності майбутніх фахівців з обліку та аудиту у сфері міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), здатних зводити до мінімуму розбіжності в оцінці результатів господарсько-економічної діяльності у процесі використання міжнародних стандартів. Вона зазначає, що стандарти певною мірою є гнучкими, що дозволяє враховувати особливості національних економік.

Є. Вилгін (2018) проаналізував та обґрунтував необхідність об'єднання громадських і професійних структур як інститутів

регулювання регіонального інвестиційно-будівельного комплексу в Україні. Він наголошує на важливості ролі професійних об'єднань і асоціацій у проведенні кластерної політики, зважаючи на ряд переваг, які вони надають організаціям через консалтинг, тренінгову, маркетингову та іншу допомогу; лобіюючи інтереси на регіональному, національному та міжнародному рівнях тощо.

Т. Логвиненко (2022) розглядає роль міжнародних організацій і професійних асоціацій у розвитку соціальної роботи та підготовки до неї фахівців. Такі організації вона вважає прикладом ефективного суспільного співробітництва. На думку вченої, професійні організації на міжнародному рівні є ключовими суб'єктами забезпечення соціальної взаємодії між державами. Важливо, що професійні організації реалізують єдиний науково-методологічний підхід у розвитку фахівців.

У фокусі уваги О. Пришляк (2015) є професійні асоціації й об'єднання фахівців соціономічної сфери, які роблять свій внесок у професійний розвиток і соціальний захист фахівців. Вона підкреслює їх значний потенціал щодо професійного розвитку фахівців і наголошує на важливості їх умотивування до вступу в професійні об'єднання й асоціації як важливої форми професійного розвитку.

Мета статті – дослідження ролі професійного об'єднання Сертифікований Інститут Податківців у Великій Британії у професійній підготовці фахівців податкової галузі – податкових консультантів, а також виявлення особливостей організації іспитів на отримання звання сертифікованого податкового консультанта.

Методи дослідження. Для досягнення мети використано загальнонаукові методи – теоретичний аналіз праць, який дав змогу виявити зазначену проблему в Україні, з'ясувати чинники, які сприяють посиленню ролі професійних об'єднань; метод термінологічного аналізу уможливив визначення ключових понять; метод узагальнення дав змогу сформулювати висновки; прогностичний метод – окреслити напрями подальших досліджень порушеної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Дослідження, присвячені професійному розвитку фахівців податкової галузі, свідчать про те, що їх підготовка повинна проводитися з урахуванням необхід-

ності оновлення державної податкової політики. Зауважимо, що Податковий Кодекс в Україні вступив у дію ще 2000 року, але поправки до нього вносилися понад 200 разів, що створює додаткові труднощі в трактуванні непростого в прочитанні закону. Сучасні європейські вимоги до податкової галузі передбачають встановлення соціальної справедливості в питаннях податків і зборів, заохочення підприємців до легальної сплати податків, виховання культури сплати податків і неприйняття корупції тощо. Такі посадові обов'язки податкових консультантів потребують відповідної підготовки, яка може бути забезпечена не лише програмами підготовки освітніх закладів.

Виконання цього завдання неможливо без вивчення зарубіжного досвіду, зокрема Великої Британії, актуальність чого пояснюється низкою причин. По-перше, податкова галузь вважається однією з найбільш важливих для економічної діяльності Великої Британії. По-друге, Велика Британія має значний досвід у залученні професійних організацій до підготовки податкових консультантів. Кваліфікація податкового консультанта у Великобританії набувається шляхом отримання відповідного сертифікату після базової підготовки з бухгалтерського обліку, комерційної справи тощо. В середньому, тривалість фахової підготовки складає 4-6 років. Спеціалізація податкового консультанта передбачає набуття не лише професійної підготовки, а й кваліфікації у спеціальній компанії з освітніх послуг, або професійних організаціях. Підготовка може бути в галузі податкових законів, бухгалтерського обліку, програмного забезпечення податкової діяльності. Після здобуття кваліфікації податкового консультанта можна працювати у фінансовій, комерційній і промисловій галузях.

Персональні податкові консультанти працюють як самозайнятий фахівець, або в компанії, уряді тощо. Кар'єра фахівців податкової служби дуже гнучка, вимагає постійного оновлення знань щодо змін у законодавчій базі. Податковий консультант має слідкувати за змінами в Податковому кодексі та завдяки креативному мисленню шукати ефективні шляхи застосування нової правової основи. Консультант допомагає компаніям і

пересічним людям досягти їх комерційні або сімейні цілі, пристосуватись до податкових вимог у Великобританії та у світі.

Важливим, на нашу думку, є характеристика необхідних знань, навичок, здібностей і компетентностей, які притаманні податковим консультантам. На думку працедавців Великої Британії, податкові консультанти повинні бути креативними, амбіційними та готовими до постійного професійного розвитку, мати інноваційний погляд на вирішення проблем, навички аналітичного мислення, гарні комунікативні навички, добре розумітися в математиці та економіці, цікавитись технологіями, вміти швидко й ефективно пристосовуватись до змін. Сучасний фахівець податкової служби має поєднувати в собі характеристики стратегічного бізнес-консультанта, дипломата, аналітика та технолога, оскільки податки зараз тісно пов'язані з цифровізацією та глобалізацією суспільства. Зрозуміло, що в сучасному світі компетентності фахівця податкової служби постійно трансформуються. Вони покликані пояснювати складні нормативно-правові документи, дотримуватись дедлайнів, аналізувати великі об'єми інформації.

У Великій Британії податкові консультанти є досить високооплачуваними фахівцями, їх заробітна плата залежить від галузі, місця роботи. Але в середньому вони заробляють 26 тисяч фунтів. Заробітна плата зростає, якщо податківець постійно підвищує свій професійний рівень і набуває додаткових кваліфікацій. Заробітна плата збільшується вдвічі, коли працівник пропрацює 10 років. Податківець із досвідом роботи 20 і більше років отримує майже 116 тисяч фунтів (Chartered Institute of Taxation, 2024a).

Особливо цінуються працедавцями сертифіковані податкові консультанти. Розглянемо шляхи отримання сертифікації у спеціальних професійних організаціях.

У Великій Британії добре відомий Сертифікований Інститут Податківців (СІП), який має репутацію фахової якості та професійної доброчесності в галузі підготовки податківців. СІП є провідною професійною установою, яка спеціалізується на оподаткуванні (Chartered Institute of Taxation, 2024b). Головна мета установи – це розвиток професійної підготовки та забезпечення адміністрування професії податківця. Члени Інституту мають звання практикуючий Сертифікований податковий консультант.

Членство в Інституті відкрито для будь-кого, хто має необхідні компетентності та кваліфікацію, щоб здійснювати консультування з питань оподаткування. Це необхідна умова, щоб отримати звання «Сертифікований податковий консультант». Інститут має справу з прямим і непрямим оподаткуванням, є членом Європейської фіскальної конфедерації і керуючою організацією для податкових консультантів у Європі (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 3).

Для того, щоб отримати звання сертифікованого податкового консультанта необхідно скласти іспит (можливість надається двічі на рік у травні та листопаді), і після цього, якщо претендент має бажання, може стати членом СІП після трьох років роботи за фахом. Членство в СІП є золотим стандартом британської освіти у галузі оподаткування. Сертифікація від СІП визнається в усьому світі та вважається вершиною в кар'єрі податківця. Податківець, який отримав сертифікат має кращі пропозиції на ринку праці та вищу заробітну плату, оскільки сертифікат означає якість підготовки.

Головна мета іспитів - шляхом перевірки знань з широкого кола питань у галузі оподаткування виявити кандидатів, здатних продемонструвати високий рівень компетентності, надати найкращі, з комерційної точки зору, практичні і консультаційні послуги відповідно до заявленої клієнтами проблеми.

Розглянемо більш детально організаційні та змістові особливості тестів на отримання сертифікату податкового консультанта від Сертифікованого Інституту Податківців.

Іспит включає в себе такі частини: один тест на розуміння спеціалізації, два тести на поглиблені технічні знання, один тест на відповідність фаху та тест на професійні навички.

В іспит на розуміння (тривалість 1 година 15 хвилин) включені такі модулі: оподаткування фізичних осіб; оподаткування спадщини, трастових фондів та нерухомого майна; оподаткування неінкорпорованого бізнесу; корпоративне оподаткування; гербовий збір. Іспит на розуміння має на меті перевірити ключові знання в галузі різних типів податків, із якими податківці можуть не стикатись щодня, та теми, які не включені до іспиту на поглиблені фахові знання. Претендент обирає три модулі, які мають бути іншими, ніж в іспиті на поглиблені фахові знання. Іспит проводиться у форматі відповідей на 12 питань, за кожну

правильну відповідь претендент отримує 5 балів. Іспит вважається складеним за умов отримання хоча б 90 балів із 180 за 5 модулів.

У випадку, якщо претендент набрав мінімально допустимі кількість балів, йому необхідно отримати ще щонайменше 21 бал на кожному модулі. Якщо ці 21 бал не було отримано, іспит необхідно перескласти. У такий спосіб досягається мета вивчення всіма претендентами трьох модулів у більш-менш однаковому обсязі. Іспит на розуміння складається в одній сесії з *Іспитом на прикладні професійні навички*. У разі незадовільного результату іспиту на розуміння, іспит на прикладні професійні навички складається також іншим разом (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 11).

Наступні тести складаються та оцінюються з допомогою комп'ютерних програм. Вони перевіряють знання з таких галузей: основи бухгалтерського обліку, законодавство, професійні обов'язки та етика.

Тест із *поглиблених фахових знань* включає перевірку таких модулів (деякі повторюються, але не повинні обиратись претендентом двічі): оподаткування фізичних осіб; оподаткування спадщини, трастових фондів та нерухомого майна; оподаткування компаній, які керуються власником; внутрішнє непряме оподаткування; міжкордонне оподаткування та оподаткування навколишнього середовища; оподаткування людського капіталу; оподаткування великих компаній та груп (Chartered Institute of Taxation, 2024в).

Іспит з поглиблених фахових знань має на меті оцінити глибину фахових знань за темами з оподаткування, які обирає претендент відповідно до певного силабусу, представленого на сайті Інституту ([https://www.tax.org.uk/advanced technical](https://www.tax.org.uk/advanced_technical)). На складання іспиту відводиться 3,5 години, протягом яких претендент обирає певні теми. Він повинен правильно відповісти на всі запитання, відповіді оцінюються в 10, 15 та 20 балів. Питання, які обирає претендент, повинні бути іншими, ніж питання, обрані на *Іспиті на розуміння*. Наприклад, якщо він обрав тему «Оподаткування бізнесу, що керується власником», на *іспиті на поглиблені фахові знання*, то не має права обрати Модуль Е – «Оподаткування неінкорпорованих компаній». Якщо претендент обрав у двох іспитах теми з непрямих податків, йому не можна

обрати Модуль А – «Гербовий збір». Якщо претендент обрав модуль «Оподаткування великих компаній та груп», йому не можна обирати Модуль С – «Корпоративні податки» (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 12).

Іспит з *прикладних професійних навичок* передбачає перевірку знань із таких модулів: оподаткування фізичних осіб; оподаткування спадщини, трастових фондів та нерухомого майна; оподаткування компаній, які керуються власником; оподаткування великих компаній та груп; інші непрямі податки (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 3). На цьому іспиті майбутній податковий консультант має продемонструвати практичні навички вирішення проблемних ситуацій у галузі оподаткування. Іспит проводиться у вигляді симуляції конкретної професійної ситуації для вирішення проблем кейс-стаді. Випробовуваний обирає один випадок із п'яти запропонованих, кожен з яких описує ситуації відповідно до затвердженого силабусу, представленого на сайті Інституту (<https://www.tax.org.uk/aps>).

Окрім того, претендент має знати професійні та етичні обов'язки Сертифікованого податкового консультанта, а також документ, розроблений Інститутом «Основний закон для практикуючих податківців». Компетентності випробуваного оцінюються у низці широких тем відповідно до наявності таких навичок: визначення та вирішення; адекватна порада та обґрунтований висновок. Ці дві навички оцінюються у межах кожної з тем. За два тижні до іспиту надаються деталі випадків практикуючих податківців, які будуть розглядатись на іспиті. Ці деталі краще ознайомлюють претендента з ситуацією, щоб він сформулював відповідні запитання до так званого клієнта під час розгляду цього кейсу в умовах іспиту. Претенденти мають право обговорити ці деталі будь з ким, кого вони вважають корисним (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 13).

Іспит з поглиблених фахових знань та Прикладний іспит професійних навичок може передбачати застосування дискурсивного підходу до надання відповідей, які можуть мати не лише один варіант відповіді. Для правильної відповіді на питання в модулях «Оподаткування великих компаній та груп» майбутній фахівець має знати основи бухгалтерського обліку, пов'язані з

оподаткуванням (відстрочений податок, визнання доходу від прибутку, програми володіння в акціонерному капіталі).

Комп'ютеризований іспит на знання законодавчої бази, професійних обов'язків та етики та Основ бухгалтерії. Цей іспит має на меті перевірку знань законодавчої бази, яка стосується оподаткування. Претенденти з Шотландії та Північної Ірландії можуть надавати відповіді на основі законодавчої бази цих регіонів (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 13).

Мета *Іспиту з професійних обов'язків та етики* – перевірити розуміння обов'язків Сертифікованого податкового консультанта. Випробуваний має розуміти, які принципи бухгалтерського обліку застосовуються під час оподаткування індивідуального підприємця, компаній тощо.

На *Іспиті з основ бухгалтерського обліку* претендент має продемонструвати розуміння розділів бухгалтерії, які стосуються оподаткування і які можуть вплинути на обов'язки практикуючого податківця.

Тривалість кожного з цих трьох комп'ютеризованих іспитів складає 1 годину. Пропонуються різні варіанти питань і завдань, а саме: питання з 4 варіантами відповідей, із яких лише один правильний; питання з 4 варіантами відповідей, де правильними можуть бути більше ніж один; завдання, у яких претендент має поєднати правильну відповідь на задане запитання з представленого переліку; питання, на які претендент обирає одну правильну відповідь із запропонованого переліку. Кожне питання оцінюється в один бал, для успішного складання іспиту необхідно правильно відповісти не менше ніж 60% запитань (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 13).

Для того, щоб краще підготувати майбутніх податкових консультантів до іспитів, СІП забезпечує їх навчально-методичним матеріалом. СІП пропонує власні розроблені публікації, де представлено весь матеріал, необхідний для вивчення. Такі публікації («Основи законодавчої бази для практикуючих податківців», «Професійні обов'язки та етика», «Принципи бухгалтерського обліку», третє видання, 2019 р.) пропонуються як для ознайомлення на сайті, так і для придбання у власне користування. Видаються періодичні видання, як-то: «Поглиблене навчання»

(Study Advance), «Податковий консультант» (Tax Adviser), – що виходять щомісяця та друкують статті, новини щодо змін у податковому кодексі, приклади з професійної практики, новини СІП та Асоціації Податківців (Association of Taxation Technicians). Окрім того, для користування представлено навчальний план, питання попередніх іспитів і відповіді, вказівки, як скласти комп'ютеризований іспит, навчальні матеріали з бухгалтерського обліку, законодавства з оподаткування, професійних обов'язків та етики податкового консультанта (Chartered Institute of Taxation, 2024в).

Передбачено онлайн і персональні зустрічі з консультантами. Двічі на рік проводяться вебінари, де роз'яснюється формат проведення іспитів і найбільш складні екзаменаційні питання. Претендентам надається онлайн доступ до бібліотеки Kings College London. Для кожного створюється персональний кабінет, у якому зберігаються дані щодо складених іспитів і результатів, оновлюється інформація про наступні іспити. У підготовці претендентів до складання іспитів задіяно різноманітні цифрові платформи та засоби. Вся необхідна додаткова інформація розміщується на сайті Інституту (<https://www.tax.org.uk/support-guidance>) (СТА Prospectus 2025, 2025, с. 8).

Важливо, що Інститут дотримується принципу інклюзивності, до складання іспитів допускаються особи з фізичними вадами та хворобами, які не заважають здійснювати професійну діяльність податкового консультанта.

Оплата за отримання Сертифікату становить 259 фунтів і ця сума діє протягом трьох років у разі, якщо претендент не склав іспит (для порівняння, в Україні Програми «професійний податковий радник» у 2024 р. коштувала 21 тисячу грн.). (Асоціація податкових консультантів, 2024).

Висновки. Проведене дослідження показало, про професія податкового консультанта є престижною, високооплачуваною та надзвичайно затребуваною як в українському, так і в британському суспільстві. В обох країнах спостерігається запит на професійну підготовку таких фахівців та їхній професійний розвиток. На професійний розвиток і підвищення кваліфікації значною мірою впливають професійні організації та освітні установи, які здійснюють відповідну підготовку та сертифікацію податківців. Сертифікація

претендентів шляхом складання іспитів є найбільш адекватним способом перевірки набутих знань і підтримки високих стандартів податкових консультантів. Перевірки знань відбувається з широкого кола питань у галузі оподаткування, і таким чином виявляються найкращі кандидати, здатні продемонструвати високий рівень компетентності та надати найкращі практичні й консультаційні послуги відповідно до заявленої клієнтами проблеми. Виявлено, що провідну роль у професійному розвитку та підвищенні кваліфікації фахівців податкової галузі у Великій Британії відіграє Сертифікований Інститут Податківців, який відомий якістю та професійною доброчесністю в галузі підготовки податківців. Така організація професійної підготовки у Великій Британії гарантує навчання креативних, амбіційних і готових до постійного професійного розвитку податкових консультантів.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми, зокрема свій науковий пошук плануємо спрямувати на вивчення змісту підготовки податківців у Великій Британії.

Список використаної літератури

- Асоціація податкових консультантів. (2024). *Професійний податковий радник* Взято з <https://www.tax-ac.com.ua/news/programa-profesijnyj-podatkovyj-radnyk-vid-ppk-ta-iarpe/>
- Варналій, З., Васильців, Т., Лупак, Р., Білик, Р. (2019). *Бізнес-планування підприємницької діяльності*. Чернівці: Технодрук.
- Вилгін, Є. (2018). Громадські та професійні об'єднання як інститути регулювання регіонального інвестиційно-будівельного комплексу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 2. Взято з <http://www.dy.nauka.com.ua>
- Данілов, О. (2024). Податкові зміни в контексті євроінтеграційних процесів України та їх вплив на бухгалтерський облік. *Економіка та суспільство*, 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-60>
- Калач, Г. (2013). *Актуальні проблеми удосконалення податкового регулювання*. Київ: ДННУ «Академія фінансового управління».
- Літківа, О. (2015). Професійна компетентність майбутніх фахівців в обліку та аудиту в умовах запровадження МСФЗ. *Народна освіта*, 10 (21). Взято з https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2370
- Логвиненко, Т. (2022). Міжнародні організації та професійні асоціації як суб'єкти розвитку соціальної роботи та професійної підготовки до неї. *Наука і техніка сьогодні*. DOI: [https://doi.org/10/52058/2786-6025-2022-4\(4\)-287-297](https://doi.org/10/52058/2786-6025-2022-4(4)-287-297)
- Пришляк, О. (2015). Розвиток фахівців соціономічної сфери в професійних асоціаціях і об'єднаннях. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота*, 32, 159-161.
- Chartered Institute of Taxation. (2024a, June 13). *Careers in tax*. Retrieved from <https://www.tax.org.uk/careers-in-tax>

- Chartered Institute of Taxation. (2024b, June 13). *Stands out as a Chartered tax adviser*. Retrieved from <https://www.tax.org.uk/CTA-standout>
- CTA Prospectus 2025. (2025, April 5). *Awareness, Advanced Technical Application and Professional Skills. The Professional Body for Chartered Tax Advisers Chartered Institute of Taxation London*. Retrieved from www.tax.org.uk

Valerii Petrenko

ACQUIRING STATUS OF A CHARTERED TAX ADVISER THROUGH EXAMINATIONS AT A PROFESSIONAL BODY IN GREAT BRITAIN

The article highlights the importance of professional development of tax officers at professional bodies and educational organizations in Great Britain. One of such professional bodies is leading professional body solely concerned with taxation Chartered Institute of Taxation. The Institute's primary purpose is to promote the education and enhance the administration of the profession of taxation. Members of the Institute have the practicing title of 'Chartered Tax Adviser' (CTA). The article examines the peculiarities of the organizational and content approaches to the administration of the examinations. It is found that status as a Chartered Tax Adviser is nationally recognized as the gold standard of Great Britain taxation education. It is important that the Institute provides all necessary teaching and methodological support for applicants' acquiring knowledge and organizational management with the use of cutting-edge informational and communicative technologies. The author analyzes content of modules presented for applicants, aimed at evidencing topical knowledge in tax issues and demonstrating, in areas of tax applied skills and in-depth competence, and the ability to give concise and relevant written advice, which is comprehensive, technically correct and commercially sound. The purpose of the examinations is to establish that applicants are capable of giving the very high standard of taxation advice expected. Attention is focused on the fact that the insufficient professional development of tax advisors prevents the stable economic progress of the country. The author highlights that the issue of getting a certificate of a tax advisor is considered in the context of the implementation of international standards of taxation in Ukraine.

Keywords: *professional development; tax advisor; certification; professional body; educational establishments; Great Britain.*

References

- Asotsiatsiia podatkovykh konsultantiv [Association of Tax Consultants] (2024). *Profesiynyi podatkovyi radnyk [Professional Tax Advisor]*. Retrieved from <https://www.tax-ac.com.ua/news/programa-profesijnyj-podatkovyj-radnyk-vid-ppk-ta-iapbe/> [in Ukrainian].
- Chartered Institute of Taxation. (2024a, June 13). *Careers in tax*. Retrieved from <https://www.tax.org.uk/careers-in-tax>
- Chartered Institute of Taxation. (2024b, June 13). *Stands out as a Chartered tax adviser*. Retrieved from <https://www.tax.org.uk/CTA-standout>
- CTA Prospectus 2025 (2025, April 5). *Awareness, Advanced Technical Application and Professional Skills. The Professional Body for Chartered Tax Advisers Chartered Institute of Taxation London*. Retrieved from www.tax.org.uk
- Danilov, O. (2024). Podatkovi zminy v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv Ukrainy ta yikh vplyv na bukhhalterskyi oblik [Tax changes in the context of Ukraine's European integration processes and their impact on accounting]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and Society]*, 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-60> [in Ukrainian].
- Kalach, G. (2013). *Aktualni problemy udoskonalennia podatkovoho rehuliuвання [Current problems of improving tax regulation]*. Kyiv: DNUU "Academy of Financial Management" [in Ukrainian].

- Litikowa, O. (2015). Profesiina kompetentnist maibutnikh fakhivtsiv v obliku ta audytu v umovakh zaprovadzhennia MSFZ [Professional competence of future accounting and auditing specialists in the context of the introduction of IFRS]. *Narodna osvita [Public Education]*, 10 (21). Retrieved from https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2370 [in Ukrainian].
- Logvinenko, T. (2022). Mizhnarodni orhanizatsii ta profesiini asotsiatsii yak subiekty rozvytku sotsialnoi roboty ta profesiinnoi pidhotovky do nei [International organizations and professional associations as subjects of development of social work and professional training for it]. *Nauka i tekhnika sohodni [Science and technology today]*. DOI: [https://doi.org/10/52058/2786-6025-2022-4\(4\)-287-297](https://doi.org/10/52058/2786-6025-2022-4(4)-287-297) [in Ukrainian].
- Pryshlyak, O. (2015). Rozvytok fakhivtsiv sotsionomichnoi sfery vprofesiinykh asotsiatsiiakh i obiednanniakh [Development of socio-economic specialists in professional associations and unions]. *Naukovyi visnyk uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Pedagogika. Sotsialna robota [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Pedagogy. Social Work]*, 32, 159-161 [in Ukrainian].
- Varnalii, Z., Vasylytsiv, T., Lupak, R., & Bilyk, R. (2019). *Biznes-planuvannia pidpriemnytskoi diialnosti. [Business planning of entrepreneurial activity]*. Chernivtsi: Technodruk [in Ukrainian].
- Vilgin, E. (2018). Hromadski ta profesiini obiednannia yak instytuty rehuliuвання rehionalnoho investytsiino-budivelnoho kompleksu [Public and professional associations as institutions for regulating the regional investment and construction complex]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok [Public administration: improvement and development]*, 2. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua> [in Ukrainian].

Одержано 09.09.2025 р. Рекомендовано до друку 20.10.2025 р. Оприлюднено 25.12.2025 р.
